

Lars Magnus Ericsson †

Den 17 december gick Lars Magnus Ericsson ur tiden och med honom en av de män, som på teknikens och industriens område kraftigast bidragit till att hävda det svenska namnet, svensk dådkraft och svensk företagsamhet vida omkring i världen. I telefoniens historia intager namnet L. M. Ericsson en av de främsta platserna i ledet av banbrytare på det mänskliga strävandets väg till utnyttjande av i naturen förborgade krafter i teknikens och civilisationens tjänst. Lars Magnus Ericssons betydelse för telefonien är tillräckligt känd för att här behöva göras till föremål för utredning. Vi inskränka oss till att anföra några data ur den hädangångnes liv och överlämna ordet till en av hans närmaste medarbetare under de senare åren, som här nedan hedrar den avlidne med en minnesruna.

Lars Magnus Ericsson såg dagens ljus i en fattig familj i Värmland den 5 maj 1846. Hans fädernegård, Norrtomta i Vermskog, se vi avbildad på detta nummers titelblad. Redan vid 12 års ålder faderlös, fick han vidkännas livets vedermödor och försörja sig själv. Tjugo år gammal vandrade han till Stockholm för att där söka arbete och bärning. Hans utpräglade håg för det finmekaniska fackområdet ledde till hans första arbetsgivare, instrumentfirman Öller & Co. Efter sex års arbete i firman kom han genom strävsamhet och ådagalagd begåvning i åtnjutande av ett statsstipendium, som gav honom möjlighet att i utlandet vinna praktisk utbildning och erfarenhet. Här stannade han i 4 år, huvudsakligen i Tyskland och Schweiz. Återkommen till Stockholm 1876 lade han den anspråkslösa grunden till det nu stora och världsomfattande företag, som bär hans namn, samt började sin bana som uppfinnare och konstruktör. Den finansiella grunden utgjordes av 1000 kronor, vilka sålunda voro upprinnelsen till de många tiotal millioner, som numera äro investerade i Ericsson-koncernens vittutgrenade företag. L. M. Ericssons geni och framsynthet ledde ett år senare företagets verksamhet in på den vid den tiden i Amerika uppfunna telefonens område. Det var sålunda hans initiativ och skapandeanda, som gav stöten till den aktningvärda utveckling, som företaget gick till mötes och med hans idéer som ledning och rättesnöre i säkert tempo fortsatte, även sedan han lämnat detsamma.

Det lilla företaget, som först inrymdes i ett kök, utvecklades raskt. Redan efter några månader flyttade det till större lokaler i en gård vid Oxtorget. Det var i dessa lokaler, den nyuppfunna telefonen utexperimenterades och grunden lades till telefonfabrikationen. Tre år senare, 1879, måste åter större lokaler anskaffas. Dessa förlades till Biblioteksgatan 5, och från denna tid övergår tillverkningen från hantverk till industriell fabrikation. Telefonen var vid denna tid visserligen ännu en lyxartikel att användas uteslutande för privat bruk för smärre lokala anläggningar, men jämsides fabricerades liksom även framdeles telegrafapparater, brandsignaler och mätinstrument.

Den tilldragelse, som gav en kraftig impuls till omläggningen av L. M. Ericssons fabrikation i huvudsak på telefoniens område, var startandet år 1880 av Stockholms telefonnät, som snart följdes av liknande anläggningar i Göteborg, Malmö, Sundsvall och Söderhamn. Det var det amerikanska Bell-bolaget, som stod för dessa telefonnät och, som naturligt var, även till dessa importerade i Amerika tillverkat material. Med detta upptog nu L. M. Ericsson konkurrensen och konstruerade en telefonapparat, som fann sakkunnigas tillfredsställelse och förklarades den amerikanska överlägsen. Bellbolagets företag stannade i sin utbredning inom Sverige i de fem ovannämnda städerna. De senare byggda näten i Gävle och Nyköping startades av telefonföreningar, vilka uteslutande begagnade sig av L. M. Ericssons telefonapparater och växelbord.

Den andra, ännu kraftigare, impulsen till utveckling röntte företaget redan tre år senare, då den vittbekanta svenska banbrytaren på telefonkommunikationens område, civilingenjör H. T. Cedergrén, bildade Stockholms Allmänna Telefonaktiebolag. Bellbolaget var härmed snart ur spelet och därmed ock den amerikanska telefonmaterialimporten. L. M. Ericssons telefonfabrikation utvecklas nu i alla sina detaljer i allt raskare tempo tack vare ständiga, konstruktiva förbättringar, bland vilka L. M. Ericssons världsberömda mikrofon intager ett av de främsta rummen, och en ständig stegring av behovet, som ökas genom H. T. Cedergréns geniala ledning av telefondriften. Telefontechnikens intensiva utveckling i världen fann i L. M. Ericsson en vaken medarbetare med en rikedom på egna insatser och eget initiativ på området, kännetecknade av hans konstruktiva genialitet. Många av hans konstruktioner finna fortfarande tillämpning och många nya bära prägeln av hans metoder, idéer och riktlinjer.

År 1884 byggdes L. M. Ericssons fabrik vid Tulegatan 5 och utökades år 1890 med angränsande tomten uteder Rådmanngatan. År 1896 började fabrikskomplexet Tulegatan 15-19 uppföras, vilket sedermera successivt utökats att omfatta hela kvarteret, begränsat av Tule-, Kungstens-, Döbelns-, och Rensgatorna med bibehållande av verkstäderna vid Tulegatan 5 och Döbelnsgatan 18.

År 1896 ombildades företaget till Aktiebolaget L. M. Ericsson & Co. Jämsides härmed riktade L. M. Ericsson redan på 1890-talet sin verksamhet på export, företrädesvis på Ryssland, Holland, England, Finland och övriga grannländer. I flertalet av dessa länder är till denna dag huvudparten av telefonmaterielen av L. M. Ericssons tillverkning. Dessa resultat av exporten ledde sedermera till startandet av de ryska och engelska bolagen med egna fabriker, av vilka den förra redan år 1897 sattes i drift. Därmed lade han grunden till sitt företags expansion utom hemlandets gränser, som sedermera grep vitt omkring sig i världen och bl. a. gav upphovet till fabriker i Wien, Budapest, Paris m. fl.

Exporten inträdde i ett nytt skede av expansion med alltjämt till denna dag som är framåtsträvande tendens, sedan vid sekelskiftet svensk företagsamhet under ledning av H. T. Cedergrén inriktade sin verksamhet på koncessions- och telefonnätbyggnadsbranschen i utlandet.

År 1903 drog sig L. M. Ericsson tillbaka från ledningen av det företag, han givit upphovet till och bosatte sig efter nära trettioårigt, verkningsfullt arbete på sitt gods Ahlby och sedermera på det närbelägna Hågelby. I 23 års tid efter detta hade han glädjen och tillfredsställelsen att följa med den utomordentliga utvecklingen av sin, av enastående geni och framsynthet präglade skapelse och avled vid 80 års ålder, samma år densamma överskred halvseket av sin tillvaro.

Lars Magnus Ericsson †.

(Intryck från ett nära personligt samarbete).

I sin fulla krafts dagar beslöt L. M. Ericsson att i andras händer överlämna vården och ledningen av det verk, hans energi och geni skapat. Till detta beslut må hans starka plikt känsla i viss mån hava bidragit. Verket hade nått en sådan omfattning, att dess skapare trots sin stora arbetsförmåga ej såg sig i stånd att som förut själv övervaka varje detalj i maskineriet. Denna i hans ögon stora brist torde Ericsson hava känt djupt. Å andra sidan visste han, att hans skapelse var uppbyggd på en fast och solid grund och att den hade goda förutsättningar att bli bestående, även sedan han lämnat den. Han drog sig då - detta var år 1903 - fullständigt tillbaka och ägnade sina ännu obrutna krafter åt lantbruket, ett verksamhetsfält, för vilket han redan förut haft stort intresse.

Många år hava sålunda svunnit, sedan »L. M.» lämnade oss, men fortfarande lever minnet av honom friskt hos dem, som arbetat under hans ledarskap.

Intrycket vid den första samvaron med Ericsson bestod huvudsakligen i en känsla av respekt och underlägsenhet. Hans yttre gestalt var mäktig och imponerande, hans uppträdande anspråkslöst men präglad av en medfödd värdighet, och bekantskapen med honom hade ej varat länge, innan man fått klart för sig, att den andliga skepnaden ej var i mindre grad imponerande än den lekamliga. Till en början kunde visserligen den känsla av egen oansenlighet och underlägsenhet, av vilken man ovillkorligen greps vid hans sida, verka nedtryckande, ja, till och med hindrande för utvecklingen av ens egna bästa krafter. Sedan man funnit, att under värdigheten och den skenbara otillgängligheten dolde sig ett varmt hjärta och en fullödlig karaktär, förbyttes snart olustkänslan, om den till äventyrs funnits, i en tillgivenhet, som växte allt starkare, ju mer man lärde känna den gedigna personligheten.

Ericssons sätt att leda sina talrika underordnade hade i sig något säreget. Otivelaktigt var han en framstående ledare och chef, även om hans egenskaper i detta avseende kanhända något bortskymdes av den moderation, som utgjorde ett starkt framträdande drag i hans väsen. Han klädde ofta sina befallningar i önskningsarnas mjuka dräkt, utan att de fördens skull förlorade något i kraft och verkan. Lynnet var synnerligen jämt och något exempel på, att Ericsson även under svåra och otrevliga situationer förgått sig, kan nedskrivaren härav ej erinra sig. Blev han missnöjd med någon eller något, kom detta ej till uttryck i vreda ord eller förebråelser. Genom bitande sarkasmer och i sak träffande men hovsamt framförda reflexioner förstod han att göra ett sådant intryck på den felande, att denne kände sig mera tillstuckad, än om straffet bestått i ovet och hårda ord.

Det låg ofta en air av pessimism över Ericssons uttalanden. Uppfattningen att han verkligen var en pessimist, torde ej vara sällsynt inom kretsen av dem, som kände honom. Medan han ännu stod mitt uppe i sitt livsverk och framgången växte nästan dag för dag, hände det, att han lät undfalla sig yttranden av ungefär denna innebörd: »Ja, det är gott och väl, att vi hava fullt upp att göra. Behovet av telefoner i världen lär väl dock snart vara fyllt, och varifrån skola vi sedan få arbete? Bättre vore att lägga sig på tillverkning av konsumtionsartiklar, såsom tändstickor e. d.» Det är otivelaktigt, att den syn på tingen, som låg till grund för sådana yttranden, utgjorde en troget följd ledstjärna i Ericssons affärspolitik; i denna tilläts ej begreppet spekulation att spela in, ej ens i dess mest oskyldiga nyanser. Vilket dock ej uteslöt, att han för att vinna ett mål kunde göra en kraftig insats, såsom t. ex. då han på en för den vidare utvecklingen av hans bolag betydelsefull tidpunkt raskt beslöt sig för att personligen göra en avsevärd kapitalinsättning i ett nytt, lovande telefonföretag för att därigenom leda beställningarna av material för detta till sitt bolag.

För egen del hyser jag den uppfattningen, att Ericssons natur i grund och botten var optimistisk. Vad som gav intryck av pessimism, var i själva verket ett utslag av en djupt rotad försiktighet. Hans energi och arbetsförmåga, hans uppträdande i det dagliga livet voro ej en pessimists karakteristika.

Energi och arbetsförmåga --- därmed äro vi inne på kapitlet om hemligheten i den framgång, Ericsson i så hög grad fick röna. Då undertecknad trädde i L. M:s tjänst, stod denne i sin fulla mannakraft, 52 år gammal. Den arbetsmängd, han kunde prestera, var - för att använda ett numera något slitet uttryck - fenomenal. Ofta medförde han vid arbetstidens början på morgonen en skiss eller en ritning över en konstruktion, som han kvällen eller natten förut hemma utarbetat, eller som han kastat upp på papperet under båtfärden in till staden från sitt kära Ahlby. Hela dagen var han sysselsatt med att följa och leda arbetena på verkstäderna, intresserad även för de minsta detaljer, med avbrott för överläggningar med tjänstemännen på kontoret angående affärerna och för övervakande av och deltagande i arbetet på ritkontoret. Slutet på den ordinarie arbetstiden hade för honom ofta ingen annan betydelse, än att han då återgick till sitt kära ritbräde för att i kvällens och nattens tystnad ostörd få ägna sig åt sitt mest omtyckta tidsfördriv, konstruktionsarbetet. Eller ock togo provningar och försök med nya instrument och apparater en stor del av de timmar i anspråk, som av andra användes till vila och förströelse. Helt visst finnes ingenöverdrift i påståendet, att ritbrädet och linjalen voro Ericssons käraste vänner utanför familjekretsen. I deras sällskap fann han en stor del av den förströelse och vila, han behövde. Vid dem höll han i det längsta troget fast, även sedan han lämnat sitt stora verk. Då han långt in på ålderdomen till följd av minskad syn och andra krämpor såg sig nödsakad att uppgiva umgänget med dessa vänner, måste det för honom hava känts, som om han förlorat en del av sitt eget jag.

Men Ericsson hade en hel rad andra stumma vänner, på vilka han satte högt värde och med vilka han flitigt umgicks, böckerna. Genom självstudier hade han förvärvat sig omfattande kunskaper ej blott inom de fack, som närmast berörde hans verksamhet, utan även på många andra områden. Till och med de gamla filosoferna voro honom ej främmande. En gång för några år sedan fann jag honom med Platon framför sig, djupt försjunken i Socrates' försvarstal inför sina domare. Då under de senare åren läsandet blev svårt för honom och slutligen omöjligt, gladdes han att genom andras tungor få sig böckernas och

tidningarnas innehåll meddelat.

Den egenskap hos Ericsson, som genom hans verk blivit allmännast känd och vilken vanligtvis den största förtjänsten av hans framgång och berömmelse tillskrives, var hans skicklighet som konstruktör. Som sådan liksom i andra avseenden var han en »self-made man». Uttrycket är törhända ej adekvat, han var helt visst ett geni på detta område, och ett geni skapas ej genom studier. Den som iakttog Ericssons sätt att arbeta, fick den uppfattningen, att konstruktionen stod i det närmaste fix och färdig för hans inre blick, innan han gav den form på papperet. Så snabbt och säkert gick denna senare procedur. Arbetet vid ritbrädet underlättades givetvis för Ericsson i hög grad av hans egen arbetsskicklighet. Han var en framstående instrumentmakare, som i grund kände sitt yrkes alla finesser. Han visste sålunda till punkt och pricka, huru den apparat, som för tillfället sysselsatte hans tankar, skulle byggas för att på enklaste och lämpligaste sätt kunna utföras i praktiken. Han kände även fullständigt, vilka krav som kunde ställas på en för ett visst ändamål avsedd konstruktion och bästa sättet att praktiskt tillgodose dessa krav. En utpräglad känsla för betydelsen av det yttre intrycket förmådde honom att alltid söka giva sina arbeten ett tilltalande utseende. Och last but not least, han satte fordringarna på ett arbetes utförande i kvalitativt avseende mycket högt och detta beträffande alla detaljer, från de primära operationerna i pressarna och svarvarna till applicerandet av den slutliga yttre »finishen». Gedigenheten i de av Ericsson utförda arbetena i förening med de eleganta konstruktionerna är det som givit namnet »Ericsson» dess allmänt kända och erkända betydelse av garanti för ett väl och omsorgsfullt utfört arbete. Från en av de engelska kolonierna, där Ericssons fabrikat skaffat sig en stor marknad, sades vid ett tillfälle, att Ericssonapparaten var telefonernas »Rolls-Royce».

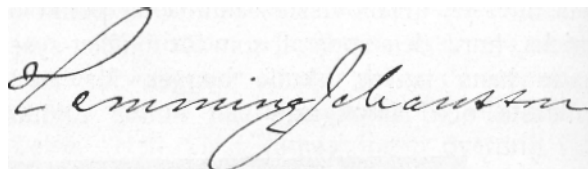
Ett karakteristiskt bevis på huru ett väl utfört arbete kunde verka på Ericsson må här anföras. Vid ett studiebesök i U. S. A. i början av 1900-talet hade han inköpt en automatisk pistol av märket »Colt». Det gedigna och eleganta arbetet fröjdade i hög grad L. M:s tränade öga, och det berättas, att, när han på återresan ombord på ångaren kände sig vemodig eller tung till sinnes, han tog sin nyförvärvade klenod i skärskådande. Strax blev sinnet lättare och uppsynen gladare.

Ovan har nämnts, att Ericsson använde föga tid för förströelse. I själva verket var han ett slags enstöring beträffande umgängeslivet, så till vida, som han ej ödde någon tid på besök eller i nöjeslokaler. Men i hemmet var han ingen enstöring. Särskilt på sitt kära Ahlby, där han och hans maka åt sig rätt ett komfortabelt och gediget på samma gång som idylliskt tuscolum, var han den mest älskvärde och gästfrie värd, och hans glädje att få hälsa sina vänner ur skilda klasser välkomna var stor och oförställd.

Liksom Ericssons hela liv fortlöpte harmoniskt och lidelsefritt, så byggde han ock upp sitt stora verk utan slitningar och brytningar. Han var en redbar man, som sökte göra rättvisa åt alla. I intet rätt-tänkande och oförvillat sinne torde minnet av honom grumlas av någon känsla av agg över liden oförrätt; vackrare lovord kan ej fällas om ledaren för ett verk, som givit arbete åt tusentals personer.

Med Lars Magnus Ericsson gick en arbetets storman ur tiden.

Men än mer: --- en gentleman i detta ords fulla bemärkelse.

Lars Magnus Ericssons jordfästning.

Lars Magnus Ericssons stoft vigdes onsdagen den 22 december till den sista vilan. Jordfästningen förrättades av prosten W. Hedberg, som avslutade likbegängelsen med ett högstämt avskedstal, i vilket, på den hädangångnes i livet uttalade önskan, inga vare sig hans verksamhet rörande eller andra personliga data anfördes.

Efter jordfästningen talade å Telefonaktiebolaget L. M. Ericssons vägnar ordföranden i bolagets styrelse Direktör C. Ramström. Direktör Hemming Johansson bragte i varma ordalag gamla medarbetares tacksamhetsgärd till den hädangångne. Sedan därefter talare ur den avlidnes vänkrets, representanter för hans födelsekommun och Botkyrka församling, vars medlem den bortgångne L. M. Ericsson varit, talat till hans minne, avslöts den gripande akten av prosten W. Hedberg, som nedkallade välsignelsen över den avsmnades stoft. Utom sörjande släkt och vänner närvoro vid sorgeakten talrika representanter för Telefonaktiebolaget L. M. Ericssons styrelse och personal, av vilka de som tjänstgjort under den avsmnades personliga ledning mangrant voro församlade.

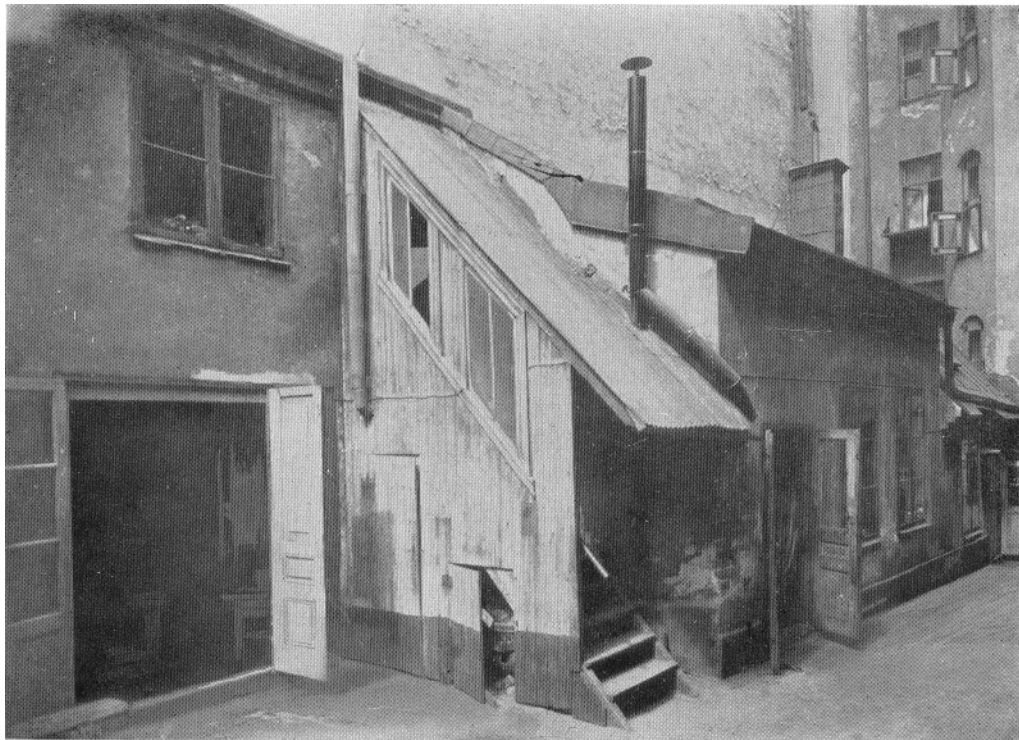
Ett hundratal kransar nedlades på graven, representerande den mängd av privatpersoner och offentliga institutioner som känt sig manade att hedra Lars Magnus Ericssons minne, däribland samtliga Ericssons dotterbolag.

Lars Magnus Ericsson †
den 17 december 1926 på sitt gods Hågelby.

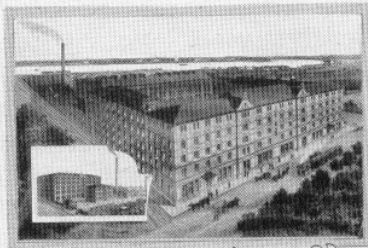
R 557

LARS MAGNUS ERICSSONS FÖDELSEGÅRD NORRTOMTA, VERMSKOG I VÄRMLAND.

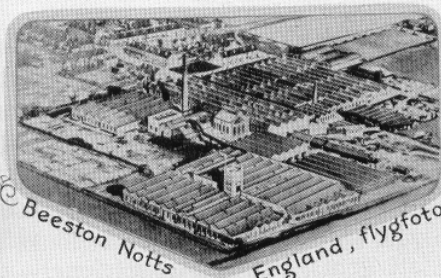

Gården vid Oxtorget, där den Ericssonska verkstaden var inrymd 1876–1880.

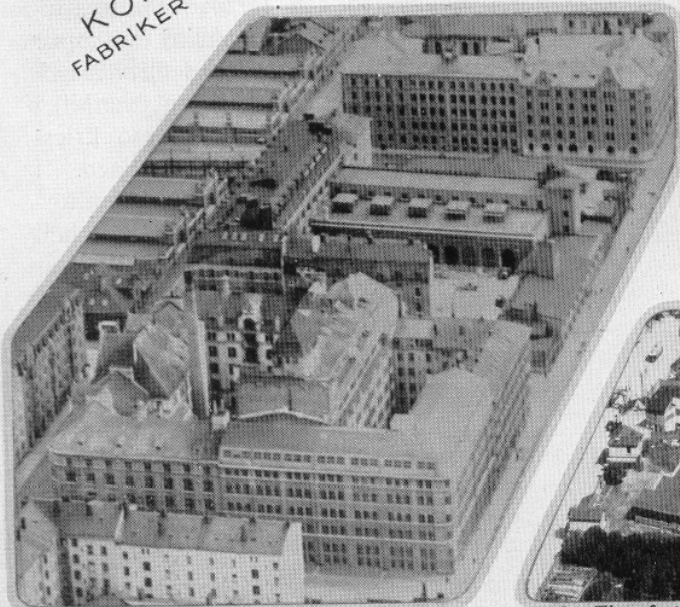
Ericsson
 KONCERNENS
 FABRIKER den 1. JAN. 1927

St. Petersburg

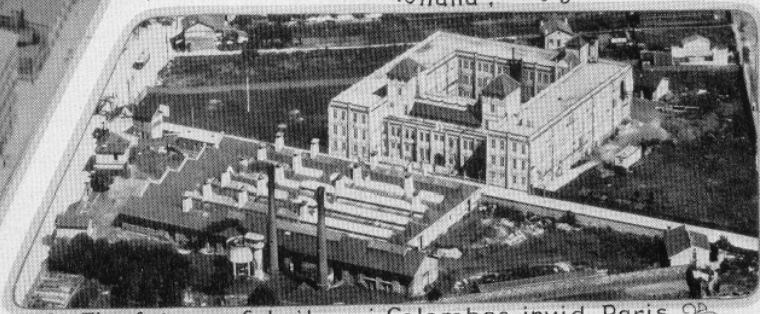
Beeston Notts
 England, flygfoto

Flygfoto av fabriken i Stockholm

Rijen Holland, flygfoto

Flygfoto av fabriken i Colombes invid Paris

Madrid

Kabelverket i Älvsjö invid Stockholm

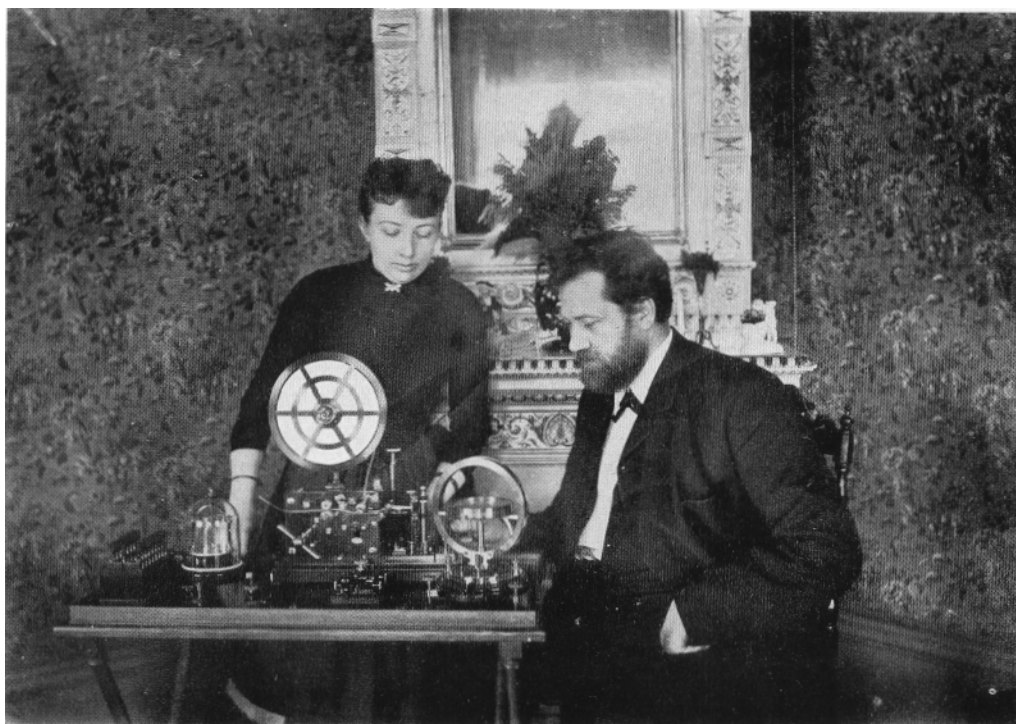
Rom

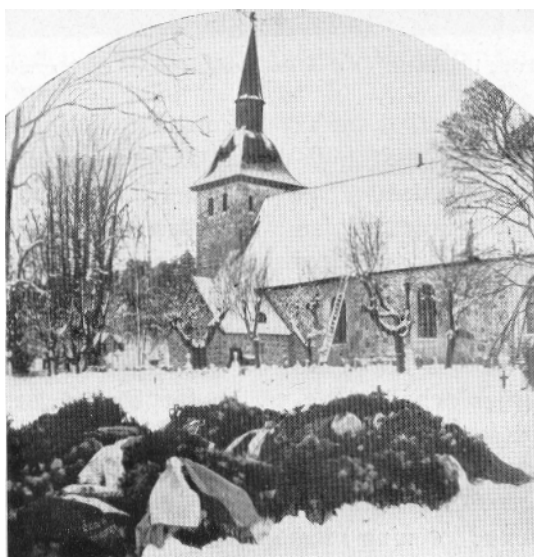
Wien

Budapest

»Fritid i hemmet». »Makan som medhjälpare vid experimenten».

R 560 Lars Magnus Ericssons grav å Botkyrka kyrkogård.

Källa: Ericsson Review nr 9-12 September-December 1926